

POSTANOWIENIE

Dnia 6 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)

SSN Jarosław Matras (sprawozdawca)

SSN Andrzej Tomczyk

w sprawie **A. M.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu

w dniu 6 września 2022 r.

bez udziału stron,

wniosku obrońcy skazanej

w przedmiocie wznowienia postępowania prawomocnie zakończonego
postanowieniem Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 20 kwietnia 2022 r., sygn. akt II AKzw [...]

utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w J.

z dnia 31 stycznia 2022 r., sygn. akt III Ko [...]

na podstawie art. 544 § 2 i 3 k.p.k. oraz art. 627 k.p.k. w zw. z art. 639 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

1. wniosek oddalić;

2. obciążyć skazaną kosztami sądowymi postępowania w przedmiocie wznowienia postępowania, w tym uiszczoną opłatą w kwocie 150 zł oraz zasądzić na rzecz Skarbu Państwa wydatki tego postępowania w kwocie 20 (dwadzieścia) zł.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 31 stycznia 2022 r., w sprawie o sygn. akt III Ko [...], Sąd Okręgowy w J. zarządził wykonanie kary roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wobec skazanej A. M. wyrokiem Sądu Okręgowego w J. z 8 czerwca 2016 r., w sprawie o sygn. akt III K [...], zmienionym na mocy wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z 26 października 2016 r., w sprawie o sygn. akt II AKa [...] (k. 241).

W dniu 2 lutego 2022 r. do Sądu Okręgowego w J. skazana złożyła informację o zmianie adresu, wnosząc jednocześnie by wszelką korespondencję kierowano na wskazany w piśmie adres w Holandii (k. 245 akt III Ko [...] tom II). Zgodnie z informacją znajdującą się na k. 246 oraz 251 odpis postanowienia z dnia 31 stycznia 2022 r. uznano za doręczony obrońcy skazanej z dniem 17 lutego 2022r.

Na powyższe postanowienie zażalenie wniósł obrońca skazanej (data stempla pocztowego 24 lutego 2022 r. k. 259, data prezentaty Sądu Okręgowego 02 marzec 2022 r. k. 252). Z uwagi na brak własnoręcznego podpisu wnoszącego środek odwoławczy, obrońca skazanej został w dniu 4 marca 2022 r. wezwany do uzupełnienia braków formalnych w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania pod rygorem uznania środka odwoławczego za bezskuteczny (k. 260). Powyższe wezwanie obrońca skazanej odebrał w dniu 24 marca 2022 r. (k. 266). W ostatnim dniu na wykonanie powyższego obowiązku obrońca (data stempla pocztowego - 31 marca 2022 r.) złożył podpisane zażalenie i wpłynęło ono w dniu 4 kwietnia 2022 r. do Sądu Okręgowego w J. . Zarządzeniem z tego samego dnia, tj. 4 kwietnia 2022 r., przyjęto zażalenie, a akta sprawy przekazano do Sądu Apelacyjnego w [...] (k. 277 data prezentaty 6 kwietnia 2022 r.).

Niezależnie od zażalenia obrońcy, w dniu 14 marca 2022 r. (k. 261) do Sądu Okręgowego w J. wpłynęło zażalenie skazanej. Zażalenie to obarczone było takim samym brakiem co zażalenie obrońcy. Z uwagi na brak własnoręcznego podpisu wnoszącej, skazana została wezwana listem poleconym (numer przesyłki RR [...]7PL k. 264) do uzupełnienia braków formalnych w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania pod rygorem uznania środka odwoławczego za bezskuteczny

(k. 263). Powyższą korespondencję doręczono skazanej w dniu 23 marca 2022 r. (k. 265).

Zarządzeniem z dnia 7 kwietnia 2022 r. wskazany do rozpoznania sprawy w Sądzie Apelacyjnym w [...] sędzia wyznaczył termin posiedzenia na dzień 20 kwietnia 2022 r., nakazując zawiadomienie o terminie posiedzenia skazaną, jej obrońcę i prokuraturę (k. 279).

Z informacji znajdującej się na k. 280 wynika, że podejmowane przez sekretarza sądowego wielokrotne próby skontaktowania się ze skazaną i jej obrońcą w celu zawiadomienia ich o terminie posiedzenia, okazały się nieskuteczne. W przypadku numeru telefonu udostępnionego przez obrońcę, po próbie połączenia pojawiał się sygnał zajętości lub komunikat o czasowej niedostępności numeru.

Na terminie posiedzenia w dniu 20 kwietnia 2022 r., sygn. akt II AKz w [...], Sąd Apelacyjny w [...], pomimo zapisu w protokole o niezawiadomieniu o terminie skazanej i jej obrońcy, postanowił: po pierwsze, pozostawić bez rozpoznania zażalenie skazanej A. M. wobec nieuzupełnienia braku formalnego w terminie określonym w wezwaniu, po drugie, rozpoznając zażalenie obrońcy skazanej utrzymać w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w J. z dnia 31 stycznia 2022 r. (k. 281, 282).

W dniu 21 kwietnia 2022 r. Sąd Okręgowy w J. w ślad za aktami sprawy III Ko [...] przesłanymi z zażaleniem obrońcy skazanej, przekazał Sądowi Apelacyjnemu w [...] uzupełnione zażalenie skazanej (k. 283) wraz z zarządzeniem Przewodniczącego o jego przyjęciu, zwrotnym potwierdzeniem odbioru przez skazaną wezwania do uzupełnienia braków oraz wydrukiem poczty holenderskiej dot. daty nadania przez skazaną przesyłki po uzupełnieniu braków.

Na k. 285 znajduje się kopia zwrotnego poświadczenia odbioru, z którego wynika, że przesyłkę o numerze RR [...]7PL skazana odebrała w dniu 6 kwietnia 2022 r. (oryginał zpo na k. 311), choć z systemu śledzenia przesyłek wynika – co już wskazano powyżej – że ta przesyłka została doręczona adresatowi w dniu 23 marca 2022 r. o godzinie 12.07. (k. 265).

Zarządzeniem z dnia 22 kwietnia 2022 r. wyznaczono termin posiedzenia na dzień 25 kwietnia 2022 r. godz. 8.30 o czym nakazano powiadomić strony oraz obrońcę skazanej (k. 287). Z treści pisma znajdującego się na k. 288 wynika, że w dniu 22 kwietnia 2022 r. wykonano telefon do obrońcy skazanej adw. P.T. celem powiadomienia go o terminie posiedzenia, jednak w trakcie rozmowy z urzędnikiem sądowym obrońca przerwał rozmowę telefoniczną, a późniejsze próby dodzwonienia się do obrońcy okazały się już bezskuteczne.

W protokole posiedzenia z dnia 25 kwietnia 2022 r. znajduje się zapis o niestawiennictwie skazanej i jej obrońcy na terminie posiedzenia, o którym nie zawiadomiono skazanej, a także o tym, że zawiadomienie dla niej jak i jej obrońcy wysłano mailem na adres kancelarii adw. P. T. (k. 291).

Postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2022 r. Sąd Apelacyjny w [...], sygn. akt II AKzw [...] po rozpoznaniu zażalenia skazanej na postanowienie Sądu Okręgowego w J. z dnia 31 stycznia 2022 r., sygn. akt III Ko [...] o zarządzeniu wykonania kary pozbawienia wolności, zaskarżone postanowienie utrzymał w mocy (k. 292).

Z załączonego do akt sprawy (k. 293, 294) wydruku z poczty służbowej urzędnika zatrudnionego w Sądzie Apelacyjnym w [...] wynika, że w dniu 25 kwietnia 2022 r., godz. 7.49 (**poniedziałek – uw. SN**) przesłano wiadomość mailową do sprawy II AKzw [...] otrzymaną od adw. P. T. , do której załączono pismo datowane na dzień **21 kwietnia 2022 r.** zatytułowane „Informacja o wypowiedzeniu obrony”. Informacja o wypowiedzeniu obrony w sprawie III Ko [...] wraz z załącznikiem oraz **prośbą o przekazanie właściwemu sądowi odwoławczemu** została przesłana przez obrońcę drogą mailową w dniu 22 kwietnia 2022 r., godz. 17.17 (**piątek – uw. SN**) na adres Sądu Okręgowego w J. . Oryginał tej dokumentacji obrońca skazanej złożył osobiście w dniu 25 kwietnia 2022 r., o godz. 11.35 **w biurze podawczym Sądu Okręgowego w J. (k. 297)**

W dniu 28 kwietnia 2022 r. akta sprawy zwrócono Sądowi Okręgowemu w J. po rozpoznaniu zażalenia (k. 295).

Z akt sprawy wynika, że w dniu 30 kwietnia 2022 r. skazana A. M. w sprawie III Ko [...] udzieliła pełnomocnictwa radcy prawnemu D. K. (k. 319 - numeracja SN).

W dniu 7 lipca 2022 r. (data prezentaty SN) Sąd Apelacyjny w [...] przekazał Sądowi Najwyższemu wniosek obrońcy skazanej (wniosek złożony w dniu 26 maja 2022 r.), w którym na podstawie art. 540 b §1 k.p.k. i art. 547 § 2 k.p.k. domaga się on wznowienia postępowania i uchylenia postanowienia Sądu Apelacyjnego w [...]. z dnia 20 kwietnia 2022 r., sygn. akt II AKzw [...], oraz postanowienia Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 25 kwietnia 2022 r., sygn. akt II AKzw [...], a następnie przekazania sprawy sądowi II instancji do ponownego rozpoznania. We wniosku obrońca skazanej podkreślił, że ani skazana, ani obrońca – z obrazą przepisu art. 22 § 1 k.k.w. - nie zostali powiadomieni o obu terminach posiedzenia sądu odwoławczego, przy czym udział skazanej oraz jej obrońcy umożliwiłby złożenie nowych informacji co do jej sytuacji życiowej i zdrowotnej oraz co do nałożonego obowiązku, a skazana o treści postanowień dowiedziała się dopiero w dniu 18 maja 2022 r., kiedy to nowy obrońca dokonał przeglądu akt sprawy.

W pisemnej odpowiedzi prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o uwzględnienie wniosku radcy prawnego o wznowienie postępowania sądowego zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 20 kwietnia 2022 r. sygn. akt II AKzw [...] oraz postanowienia Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 25 kwietnia 2022 r. sygn. akt II AKzw [...].

Zgodnie z zarządzeniem sędziego referenta z dnia 21 lipca 2022 r. (k. 53 akt SN) uzyskano z Sądu Okręgowego w J. elektroniczne potwierdzenia odbioru będące dowodem doręczenia zawiadomień o przyjęciu zażalenia złożonego przez obrońcę skazanej A. M., Prokuraturze Rejonowej w J. (6 kwietnia 2022 r.- data wydania) oraz adw. P. T. (1 awizo - 11 kwietnia 2022 r.; 2 awizo- 20 kwietnia 2022 r., data wydania-27 kwietnia 2022 r., odbiorca M. P.). Jednocześnie z nadesłanego pisma wynika, że sąd ten nie dysponuje elektronicznym potwierdzeniem odbioru, będącym dowodem doręczenia zawiadomienia A. M. (k. 63-65 akt SN). Z kolei wraz z pismem z dnia 8 sierpnia 2022 r. Sąd Apelacyjny w [...] przesłał Sądowi Najwyższemu elektroniczne potwierdzenie odbioru zawiadomienia o terminie

posiedzenia adresowane do adw. P. T. (1 awizo-12 kwietnia 2022 r.; 2 awizo-20 kwietnia 2022 r., data wydania 27 kwietnia 2022 r., odbiorca M. P.) oraz wydruk „śledzenia przesyłek” operatora P. [...] związanego z zawiadomieniem skazanej A. M. (**doręczono 15 kwietnia 2022 r., godz. 12.57) - k. 67-71 akt SN.**

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o wznowienie postępowania okazał się niezasadny. Na wstępie trzeba wskazać, że z uwagi na datę prawomocnego wyroku skazującego, w którym orzeczono wobec skazanej karę roku i dwóch miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat, możliwość skutecznego od strony prawnej zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności upływała w dniu 26 kwietnia 2022 r. (art. 178 § 5 k.k.w. w zw. z art. 9 § 3 k.k.w.). Okoliczność tę trzeba mieć na uwadze, gdy dostrzega się zarówno sposób procedowania sądu odwoławczego, jak i postawę skazanej oraz jej obrońcy.

Z treści art. 540b § 1 k.p.k. wynika, że przy spełnieniu warunku czasowego (wniosek o wznowienie musi zostać złożony w terminie zawitym miesiąca od dnia, w którym skazany dowiedział się o zapadłym wobec niego orzeczeniu), sąd wznowieniowy może – uwzględniając wniosek skazanego - wznowić postępowanie, jeśli orzeczenie wydano pod jego nieobecność oraz nieobecność jego obrońcy, o terminie rozprawy lub posiedzenia nie został zawiadomiony albo doręczono mu je w inny sposób niż osobiście (nie mogło także nastąpić zawiadomienie w trybie art. 133 § 2, art. 136 § 1 i art. 139 § 1 k.p.k. – art. 540b § 2 k.p.k.), a ponadto, gdy wykaże on we wniosku, iż nie wiedział o terminie oraz o możliwości wydania orzeczenia pod jego nieobecność. Z samej konstrukcji przepisu art. 540b § 1 k.p.k. wynika zatem, że dla skuteczności materialnej (w zakresie możliwości jego uwzględnienia) wniosku o wznowienie konieczne jest łączne spełnienie warunku w postaci wykazania braku wiedzy o terminie posiedzenia lub rozprawy, ale także wykazanie braku wiedzy o możliwości wydania orzeczenia pod nieobecność; wniosek ten wynika z zastosowania spójnika łącznego „oraz”, który spełnia funkcję koniunkcji zdań (por. A. Malinowski, *Redagowanie tekstu prawnego. Wybrane wskazania logiczno-językowe*, Warszawa 2008, s. 66-67). Na wstępie trzeba

wskazać, że nie można zakwestionować spełnienia warunku czasowego, a to pozwala na merytoryczne rozstrzygnięcie wniosku.

W części wstępnej uzasadnienia przytoczono wszystkie okoliczności obrazujące sposób procedowania w tej sprawie oraz zachowanie strony i jej pełnomocnika już po tym, jak zostało wydane orzeczenie sądu pierwszej instancji. Aby jeszcze raz – w sposób skondensowany – ukazać w jaki sposób skazana i jej ówczesny obrońca postępowali w tej sprawie, trzeba wskazać na następujące okoliczności:

1/ niezwłocznie po wydaniu orzeczenia sądu pierwszej instancji skazana informuje sąd o zmianie miejsca dla doręczenia korespondencji (Holandia), a oba zażalenia, które są wnoszone do sądu pierwszej instancji są obarczone tym samym brakiem formalnym – brakiem podpisu; nie ma żadnego dowodu na to, iż było to celowe działanie procesowe strony i jej pełnomocnika, ale kwestia ta musi zostać zasygnalizowana, z uwagi na dalsze zachowania;

2/ wezwanie do uzupełnienia braków jest dwukrotnie awizowane w przypadku obrońcy skazanej, a brak uzupełniany w ostatnim dniu terminu do jego uzupełnienia;

3/ mimo że obrońca skazanej złożył zażalenie wolne od wad (wykonał bowiem jedyny brak wykazany w zarządzeniu), to również w trybie z art. 133 § 2 k.p.k., po dwukrotnym awizowaniu – odbiera zawiadomienie o przyjęciu zażalenia; czyni to dopiero w dniu 27 kwietnia 2022 r. (k. 65);

4/ przed terminem posiedzenia sądu odwoławczego – wyznaczonego na dzień 20 kwietnia 2022 r. - podejmowane przez sekretarza sądowego wielokrotne próby skontaktowania się ze skazaną i jej obrońcą w celu zawiadomienia ich o terminie posiedzenia, okazują się nieskuteczne (po próbie połączenia pojawiał się sygnał zajętości lub komunikat o czasowej niedostępności numeru);

5/ obrońca nie odbiera zatem telefonu w tym czasie, ani też nie oddzwania pod dany numer; w kontekście notatki urzędowej znajdującej się na k. 288 wynika, że w dniu 22 kwietnia 2022 r. (w związku z posiedzeniem wyznaczonym na dzień 25 kwietnia 2022 r.) wykonano telefon do obrońcy skazanej adw. P. T. celem powiadomienia go o terminie posiedzenia; w trakcie rozmowy z urzędnikiem

sądowym obrońca przerwał rozmowę telefoniczną, a późniejsze próby dodzwonienia się do obrońcy okazały się już bezskuteczne.

W oparciu o te okoliczności należy wysnuć wniosek, że **obrońca skazanej w sposób zamierzony unikał kontaktu telefonicznego z sądem, a kiedy już nawiązano połączenie, to przerwał je, aby nie odnotowano, iż został powiadomiony o terminie posiedzenia.**

6/ celowego działania – w ocenie Sądu Najwyższego - należy upatrywać w zachowaniu obrońcy, kiedy już zapadło postanowienie z dnia 20 kwietnia 2022 r., a kiedy wyznaczono posiedzenie w celu rozpoznania zażalenia skazanej – na dzień 25 kwietnia 2022 r.

Chociaż pismo o wypowiedzeniu obrony datowane jest na dzień 21 kwietnia 2022 r., informacja o wypowiedzeniu obrony w sprawie III Ko [...] wraz z załącznikiem oraz prośbą o przekazanie właściwemu sądowi odwoławczemu została przesłana przez obrońcę drogą mailową w dniu 22 kwietnia 2022 r. o godz. 17.17 (był to piątek po godzinach urzędowania sądu) na adres Sądu Okręgowego w J.. Było to zatem tego samego dnia, kiedy pracownik Sądu Apelacyjnego w [...] nawiązał połączenie z obrońcą, a ten je zerwał. Co do samego maila, to obrońca – podmiot fachowy – wiedział, że sądem odwoławczym jest tylko Sąd Apelacyjny w [...] (tam zresztą zażalenie adresował), a mimo to nie wysłał tej informacji do tego sądu. Oryginał tej dokumentacji obrońca skazanej złożył osobiście w dniu 25 kwietnia 2022 r. o godz. 11.35 na biurze podawczym Sądu Okręgowego w J. (k. 297), gdy tymczasem posiedzenie Sądu Apelacyjnego w [...] wyznaczono na 25 kwietnia 2022 r. o godz. 8.30.

7/ z informacji przekazanej przez Sąd Apelacyjny w [...] (k. 67 i nast.), wynika, że wydruk operatora P. [...] wykazuje, iż skazana została zawiadomiona o terminie posiedzenia wyznaczonego na dzień 20 kwietnia 2022 r. w dniu 15 kwietnia 2022 r. o 12.57.

Wszystkie te okoliczności, a zwłaszcza ta wymieniona jako ostatnia, wskazują, że skazana została zawiadomiona o terminie posiedzenia z 20 kwietnia 2022 r., a obrońca skazanej podejmował swoje działania nastawione na maksymalne

przeciągnięcie postępowania w tej sprawie, licząc, że w ten sposób nie będzie możliwe uprawomocnienie się postanowienia sadu pierwszej instancji do dnia 26 kwietnia 2022 r. W związku z powyższym – zdaniem Sądu Najwyższego – nie został spełniony warunek w postaci braku wiedzy o terminie posiedzenia w dniu 20 kwietnia 2022 r., a ponadto, okoliczności sprawy dają podstawę do twierdzenia, iż zarówno skazana, jak i jej obrońca mieli pełną świadomość możliwości wydania orzeczenia pod nieobecność skazanej i obrońcy (co do obrońcy por. art. 540b § 2 k.p.k.). W stosunku do obrońcy taka możliwość była bardzo realna, skoro nie podejmował on żadnej korespondencji sądowej zanim nie wyczerpano trybu dwukrotnego awizowania (art. 133 § 2 k.p.k.), nie odbierał telefonów, a kiedy już nawiązano połączenie, to je przerwał.

Na zakończenie trzeba także stwierdzić, że chybione jest żądanie wznowienia postępowania w zakresie, w jakim dotyczyć ma postanowienia wydanego przez Sąd Apelacyjny w dniu 25 kwietnia 2022 r.- po rozpoznaniu zażalenia skazanej. Przypomnieć należy, że sąd odwoławczy w dniu 20 kwietnia 2022 r. pozostawił bez rozpoznania zażalenie skazanej (k. 281), a skoro nie było możliwości jego uchylenia (nie wniesiono zażalenia na to postanowienie), to postanowienie to jest procesowo skuteczne i uniemożliwiało rozpoznania po raz wtóry tego samego zażalenia, które wcześniej pozostawiono bez rozpoznania. Niezależnie zaś od tej kwestii trzeba podkreślić, że analiza obu wniesionych zażaleń (zakresu zaskarżenia i uchybień wskazanych w zażaleniach), może uzasadniać pozostawienie bez rozpoznania zażalenia skazanej z tego powodu, iż już zaskarżone postanowienie zostało utrzymane w mocy przez sąd odwoławczy na skutek rozpoznania zażalenia wniesionego przez obrońcę skazanej, a zatem nie było substratu zaskarżenia w momencie rozpoznawania zażalenia skazanej.

Z tych wszystkich powodów orzeczono jak w postanowieniu.

[as]